

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krome na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto. — Posamezne številke 20 vin. :-:

:: Telefon štev. 216. ::

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru. :-:

Vsebina: Varujte se nepoštenih odjemalcev. Statistika hrvatskega in slovenskega izseljevanja v Združene države. Razgovor o novem hlevu. Zadružni pregled. Gospodarski pregled. Poročilo Gospodarske zveze. Razpis. Občni zbori. Bilance.

Varujte se nepoštenih odjemalcev.

Zadruga, ki imajo opraviti s kupčijskimi posli, pridejo dostikrat v dotiko tudi z nepoštenimi odjemalci in trpe vsled prevelike zaupljivosti občutno škodo. V tem oziru pridejo pri nas posebno v poštev mlekarske zadruga, ki prodajajo svoje proizvode na jug, osobito v Trst, Pulj in Reko, kjer je med „trgovci“ dobiti večkrat ljudij, katerih poslovanje je kaj malo reelno.

V glasilu rajfajzenske zveze kmetijskih zadrug na Nemškem je bil pred kratkim priobčen o tej stvari zanimiv članek, ki je poučen tudi za naše razmere. List piše: Pri letošnjih revizijah pri obratnih zadrugah v Brunšviku se je zopet v jasni luči pokazala nevarnost, ki preti mlekarnam in takim zadrugam, katere prodajajo v kmetijstvu pridelane predmete, namreč nevarnost izgub vsled nepoštenih odjemalcev. Navzlic vsem opominom se vsako leto zopet dobi nekaj zadrug, ki jih oškoduje ona vrsta dvomljivih trgovcev, ki nima ničesar zgubiti in ki porablja svoj čas za to, da iščejo zaupljive in neizkušene dobavitelje in jih potem opeharijo. Ob časih, kadar gre kupčija dobro, je nevarnost manjša; kakor hitro pa trgovina zaostaja, kakor n. pr.

vsled bogate košnje pri mlekarnah, potem gre tem osebam pšenica v klasje in skušajo z vsemi močmi izkoristiti slabi položaj trgovine.

Prizadete so najbolj majhne mlekarnice, katere ob času slabe trgovine svojega blaga ne morejo oddati in se jim nakopiči tako velika zaloga, da ne vedo, kaj naj počno z blagom. Sicer imajo kakega velikega odjemalca, ki navadno prevzame tudi ono blago, kar se ga preveč izdelata, toda v takih časih je tudi on preobložen z blagom, ki ga mora prevzemati na podlagi svojih trdnih zaključkov, tako da se prav rad odkriža pošiljatev manjših obratov. To stori tem rajši, ker ima sirovo maslo večkrat napake in se ne drži dolgo. Zato postavi potem blago kar na razpolago ali pa ponudi tako ceno, da je za mlekarno prenizka; vsled tega si mlekarna misli, da bo sirovo maslo drugje boljše spravila v denar in ga preneha dosedanjemu odjemalcu pošiljati. V tej misli jo posebno podkrepijo ugodne ponudbe, ki so ji v zadnjem času dohajale ali brez poziva ali pa z ozirom na kak inserat, ki ga je mlekarna priobčila v listih. Če prihajajo od drugih strani tako ugodne ponudbe, si mislijo pri mlekarni, potem vendar kupčija ne more tako slabo iti, le pomagati si je treba

znati in ne zmirom se ukloniti! Da se v takih časih nihče ne puli za blago in da torej tudi inserati ne morejo imeti reelnega uspeha, ampak da vabijo kvečjemu kupce dvomljive vrednosti, na to pri mlékarni v svoji kratkovidnosti ne pazijo. Pošlje se nekaj blaga za poskušnjo, naročnik je s kakovostjo masla zadovoljen in takoj zagotovi, da bo napravil z zadrugo večjo kupčijo, samo to želi, da bi se mu poslalo nekaj več blaga, da si more vstvariti trdno sodbo, predno stopi v trajno zvezo z zadrugo; on da dela s samo prav dobrimi odjemalci in mu sirovega masla vedno primanjkuje. Denar z obračunom sledi, ko bo dospela druga pošiljatev itd.

Uprava zadruge bi sicer raje imela takoj denar, toda vzroki novega odjemalca so vendar opravičeni: saj se hoče samo prepričati, predno stopi z zadrugo v nadaljno zvezo. In zraven še tako lep papir za dopisovanje, kakor ga uporablja njegova trgovina! Zgoraj na levo je natisnjeno z velikimi črkami: Trgovina z maslom en gros, en detail. Malo bolj spodaj: Uvoz masla in jajec, maslo iz mlekarn vsake provenience tu- in inozemstva. Potem je dostavljeno, da se more s tvrdko govoriti tudi po telefonu, da ima za brzozjavke okrajšan naslov, da ima svoj konto pri tej in tej banki itd. H koncu sledi nekaj referenc in tvrdk, kjer se je mogoče vsak čas prepričati o kakovosti tvrdke. Sploh, zunanji vtis pisma je prav ugoden. Takemu možu se vendar lahko brez skrbi zupa nekaj stotov masla ali nekaj zabojev jajec in ni treba takoj kaj sumiti.

Druga odpošiljatev se torej mirno odda. Točno pride potem tudi plačilo in načelstvo si z ne majhnim zadovoljstvom ogleduje poštni odrezek, ki spričuje njega modro previdnost. Obenem je odjemalec poslal zaključek, po katerem vsak teden sprejme vse blago, kar bi ga zadrugi preostajalo, in račun se napravi vsakih 14 dni. Poslovodja je sicer morda ugovarjal, češ da bi si bilo dobro preskrbeti podatke pri kaki zanesljivi informacijski pisarni, toda načelstvo meni, da bi to povzročilo samo stroške

in naroči, da se blago odpošlje. Načelstvo sedaj prav nič ne dvomi, da se je dobro izrezalo iz zagate in je prav zadovoljno, da niso prodali blaga za nižjo ceno. V prihodnjih dveh tednih se zopet odpošlje vse preostajajoče blago in za bodoči pondeljek pričakujejo z gotovostjo, da bo prišel denar — toda odjemalec pošlje mesto tega naslednji torek brzozjavko, da je moral vsled nujnih opravkov odpotovati in da bo vse uredil takoj po svojem povratku, med tem naj se pa blago pošilja njegovi trgovini kakor doslej. Tretji teden kmalu poteče, maslo se je odpošljalo vsak dan, toda denarja še ni. Načelstvo morda zaradi nujnih drugačnih opravkov ni moglo povprašati, kako in kaj, poslovodje sicer ne zadeva nobena odgovornost, vendar pa spravi koncem tretjega tedna vso stvar v razgovor, in zdaj se odbornikom kar naenkrat posveti in se jim dozdeva, da so vendarle preveč lahkomišelnost zaupali. Nadaljno pošiljanje blaga se ustavi, povpraša se informacijska pisarna in glej, kako čudne stvari pridejo na dan! Dotični odjemalec, ki je zadnje čase tako stanovitno molčal, sploh ni trgovec po poklicu, ampak človek, ki je skušal vse mogoče in nemogoče stvari. Pisarne sploh nima, ravno tako ne kakega skladišča, ampak samo borno oskrbljeno stanovanje. Premoženja nima nič, razodetveno prisego je že večkrat napravil. Blago je spravil v denar morda že, ko je bilo še na železnici, ali pa ga je razpečal s pomočjo kakih njemu enakih pomočnikov. Bančni konto je izmišljen ali pa obstoji iz kakega neznatnega zneska, reference so pa komplici, ki dajejo sporazumno z naročnikom le najboljša pojasnila. Tako približno se glasi odgovor. Večkrat se tudi zgodi, da je bil dotičnik že kaznovan zaradi goljufije. In sedaj nastane veliko vprašanje: Kaj narediti? S tožbo kaj doseči, ni nobenega upanja. Ni drugega, kakor trpeti izgubo, kajti tudi ovadba pri državnem pravdnictvu bi mogla kvečjemu doseči, da bo dotičnik kaznovan! Zdaj ne kaže drugega kakor zopet se obrniti do solidnega, poštenega odjemalca in se zadovoljiti z nižjimi cenami. Pri-

zadete osebe potem najraje vidijo, da se s takim neuspehom ravna kolikor mogoče diskretno.

Seveda ne ravnajo sleparji vedno tako, kakor je bilo tu opisano. Enkrat poskušajo doseči svoj namen s tem sredstvom, drugič zopet z drugim.

V časih slabe, medle trgovine, ko cene padejo, je gotovo bolj pametno, blago raje prodati za bolj nizko ceno solidnemu trgovcu kakor pa za navidez visoko ceno kakemu sleparju. Sploh pa je treba vedno, predno se zadruga spusti s kako nepoznano ji tvrdko v trgovske zveze, poprej dobiti zanesljive informacije. Posebno ugodne ponudbe so že same na sebi vedno sumljive in naj bodo vedno opomin k previdnosti.

Statistika hrvaškega in slovenskega izseljevanja v Zjedinjene države.

Splitski „Zadrugar“ piše:

Delavsko ministrstvo v Washingtonu izdaja mesečno poročilo „Immigration Bulletin“ (poročilo o priseljevanju). V njem se nahaja pregled celokupne doseljeniške statistike; mi bomo tu v glavnem podali številke, ki se tičejo avstrijskih Jugoslovanov.

Klasifikacija je razdeljena v dve skupini: „Hrvati in Slovenci“ in „Dalmatinci, Bosanci, Hercegovci“. Narodna nezavednost je največ kriva tej ločitvi, ker vsak naš izseljenec ne označi natančno svoje narodnosti. Toda včasih je bilo še slabše, ko so ameriške oblasti popisovale naše ljudi kot „Hune“, „Avstrijce“ itd., vsled česar se ni moglo dobiti natančnega narodnostnega, niti pokrajinskega pregleda. Istrijanci in Srbi niso posebno označeni, pa so gotovo všteti v eno ali drugo rubriko. Zadovoljivši se s poročilom, kakršno je, podamo iz njega sledeče podatke, pri katerih se računa leto od 1. julija enega do konca junija drugega leta:

Priselilo se je v Zjedinjene države:

	Hrvatov in Slovencev	Dalmatincev, Bosancev in Hercegovcev
leta 1904	21.242	2.035
„ 1905	35.104	2.639
„ 1907	47.826	7.393
„ 1908	20.472	3.747
„ 1910	39.562	4.911
„ 1911	18.982	4.400
„ 1912	24.366	3.672
„ 1913	42.499	4.520
skupaj	314.506	39.760

Ako po Makolevem „Zadnjem popisu“ prištejemo 92.930 Hrvatov in 4544 Srbov, ki so se izselili 1900—1903, dobimo, da je od leta 1900 do konca junija 1913 prišlo 449.640 hrvaško-srbsko-slovenskih priseljencev samo v Zjedinjene države. Po imenovanem „Bulletinu“ se je do konca novembra 1913 priselilo nadalje 33.814 Hrvatov, Srbov in Slovencev, kar vse skupaj znaša ogromno svoto 483.454 — nekako toliko, kolikor vsa Črnagora.

Vrnilo se je v l. 1913 10.209 Hrvatov in Slovencev in 849 Dalmatincev, Bosancev in Hercegovcev.

Vsled raznih vzrokov (20 po številu) je bil od 1. julija 1912 do konca novembra 1913 zabranjen vstop v Zjedinjene države 988 Hrvatov in Slovencev, 105 Dalmatincev, Bosancev in Hercegovcev, dočim je bilo radi istih vzrokov po izkrcanju v istem času nazaj poslanih 111 Hrvatov in Slovencev in 21 Dalmatincev, Bosancev in Hercegovcev; skupaj torej 1225.

To število dokazuje neizmerno škodo v fizičnem in materijelnem pogledu.

V istem času je pa bilo izključenih in nazaj poslanih iz Zjedinjenih držav vseh skupaj 34.259.

Od 1. julija 1913 do konca novembra 1913 presega število naših priseljencev v Zjedinjene države za 24.078 število onih, ki so se vrnili domov.

Čudno, zares ponižujoče se zdi primerjanje jugoslovanskih priseljencev, ki znajo čitati in pisati, z najbolj zapuščenim narodom v monarhiji, Slovaki.

Leta 1909 se je naselilo v Zjedinjenih državah 13·310/0 Slovakov, ki ne znajo pisati, Hrvatov in Slovencev 27·080/0. Ko bi se ločilo Hrvate od Slovencev, bi odstotek še poskočil na škodo Hrvatov. Dalmatinskih, bosanskih in hercegovskih naseljencev, ki ne znajo brati in pisati, je bilo istega leta 170/0. Ako uvažujemo dejstvo, da je bilo v tem času izseljevanje iz Bosne in Hercegovine zelo omejeno, a da so se Dalmatinci selili večinoma iz otokov in primorja, torej iz krajev, kjer so izobraženejši ljudje, sedaj pa se bolj selijo ljudje iz Bosne in dalmatinskega zagorja, tedaj se bo pa izdatno pomnožilo število izseljencev, ki ne znajo brati in pisati. Ako bodo zabranile Zjedinjene države naseljevanje onim, ki ne znajo brati in pisati, tedaj bo to vplivalo na celo polovico hrvaškega in slovenskega izseljeništa v Zjedinjene države. Merodajni faktorji bi morali najresnejše uvaževati tako zapleten pojav in posledice, ki utegnejo iz njega nastati.

Razgovor o novem hlevu.

Pred Mižonovo hišo v Zadnji vasi na Gorenjskem je vse pripravljeno za zidavo novega hleva. Kupi kamna in peska, skladovnica opeke, obklesani strešniki, na strešnikih pa sedita gospodar Mižon pa njegov prijatelj iz Srednje vasi, imenovan po domače Muha, ter se razgovarjata, ker je ravno nedelja popoldne.

Muha: „Šment, dvesto voz ni bilo dovolj za ta kup kamna! Vsa znamenja kažejo, da misliš še letos zidati.“

Mižon: „Gotovo, ali naj čakam do drugega leta in gledam to navlako, ki mi dela napotje okroginokrog hiše. Sicer pa dolgo odlašanje in premišljevanje nikoli ni prida.“

Muha: „To imaš prav! Posebno ko tvoja živina res takorekoč vpije po novem hlevu.

Ko bi tvoja živina stala v svetlem, prostornem, snažnem hlevu, bi se lahko postavil z njo, zdaj se je pa bojiš pokazati, ker se nekoliko neokreten človek lahko pobije, predno pride v tvoj hlev.“

Mižon: „Prav imaš, včasih niso znali zidati hlevov, marveč so zidali brloge. To je tudi vzrok, da hitim. Tri dekle so mi že letos ušle samo zaradi tega nesrečnega hleva. Zadnji sem moral plačevati bolečine, ker se je prekucnila čez prag pri postavljanju škafov in si spahnila roko. Te tri dekle so moj hlev tako razvpile, da zdaj sploh ne morem dobiti druge. Tako se moram sedaj sam ukvarjati z živino. Zdaj šele vem, kaj se pravi biti gospodar Mižonovega hleva. Zavarovalnica za življenje me ni hotela zavarovati pod navadnimi pogoji, ker se nahajam v hlevu v izvanredni nevarnosti za življenje. Kadar pride mesar gledat mojo živino, me ne sme biti doma in se skrijem na svisl, ker me je sram peljati čednega človeka v svoj hlev. Z ženo se pa skregava vsak dan trikrat, to je kolikokrat imava opraviti v hlevu, dasi živiva drugače v popolnem soglasju. To pa vse samo in edino zaradi tega nesrečnega hleva. Zato sem sklenil stari brlog zasuti in na njegovo mesto postaviti najmodernejši hlev, ki ga bo vredno pogledati!“

Muha: „Volja in začetek sta že dobra! Kdaj dobiš zidarje? In koga si najel?“

Mižon: „Kladrovec bo mojster. Prišel bo takoj tisti pondeljek po sv. Gregorju. Nanj se lahko zanesesh, ker je priden dober delavec in isto zahteva tudi od svojih ljudi. Saj poznaš Dolgega Luko? Močan je kot medved in vzdigne za dva. S Kladrovcem sva se domenila, da plačam zidarjem od dneva po šestindvajset grošev s hrano. Ponujal se mi je tudi Potokar, ki je izprašan zidarski mojster; vendar se mi zdi predrag.“

Muha: „Ne vem, če boš s Kladrovcem povsem zadovoljen, ako mu boš pustil delati vsa dela, tudi betonska kot so hlevni tlak, jasli in gnojnična jama z gnojiščem. Nič ne

rečem čez Kladrovec. Dober delavec je in dobro dela, kar zna. Toda on je star zidar, mojster z zasilnim dovoljenjem, ki betoniranja ne razume. Da zna zidati kamenit zid, mu ne odrekam. Okna v zidu ti bo pa gotovo že hotel narediti premajhna. Pa to mu še lahko dopoveš. O boljšem delu kot je betoniranje pa pri njem res ni govora. Dasi ima slabo lastnost, da se vsake stvari loti, bi ti vendar svetoval, da mu teh del ne oddajaj. Zbetonira naj ti Potokar ali pa sam, kar tudi ne bo slabše kot če bi delal Kladrovec. Jaz ti bom z veseljem pomagal, ker imam že nekajkušenj v betoniranju. Lani sem delal gnojnično jamo. Pravzaprav bi jo bil moral narediti Kladrovec. Toda sukal se je tako sumljivo okoli jame, da sem ga vprašal, ako je že kdaj delal kaj enakega. Priznal mi je, da ne, na kar sem ga odslovil in jamo sam zbetoniral. Isto bi svetoval tudi tebi, ako ne oddaš teh del Potokarju. On je sicer nekaj dražji, zato pa tudi čedno naredi.“

Mižon: „Prav imaš, na to nisem pomislil, ker bom sam itak imel polne roke dela in bi rad, da bi bilo kmalu narejeno, bom betoniranje oddal Potokarju, ker nečem, da bi bil hlev nazadnje skažen. Kar bo zidu, naj dela Kladrovec. Samo tega se bojim, da mi bo Potokar predrago prišel. Ti izučeni zidarji zidajo najraje od šestih do šestih, vmes pa še lenuharijo; s hrano pa tudi nobeno niso zadovoljni. Tega Kladrovec ne pozna. On dela od zore do mraka, želodec ima pa tudi kmetov.“

Muha: „Veš, kaj naredi, pa se iznebiš vsega strahu. Potokar naj dela za celotno plačo ob svojem, potem naj se pa sam ubija s svojimi ljudmi. Ti imaš potem edino brigo, da ti dobro naredi, ženi pa prihraniš sitno kuho, ker so Potokarjevi delavci včasih res izbirčni. Sicer pa s kuho tudi ni posebnega dobička. Kot praviš, hočeš zidati lep, vzoren hlev, kar je pri novi stavbi edino pametno, ker se s tem iznebiš vseh neprijetnosti, ki ti jih dela tvoj stari hlev, obenem ti bo pa na-

redil še marsikako posebno veselje. Za kakšne jasli si se pa odločil?“

Mižon: „Tega ti zdaj še ne morem povedati. Sploh je pa dejal Kladrovec, da bo že on vse tako naredil, da bo dovolj trdno in prav.“

Muha: „Tu si pa skrb za svoje jasli nepravemu človeku izročil. Kladrovec ti bo naredil starokopitni žleb z visoko steno, ker samo takega zna, ki pa nikakor ne spada v lep, pripraven hlev. Veš kakšne bi bile po mojih mislih prave? Ali si videl Lončarjev hlev, ki je bil lani nov?“

Mižon: „Ne, oni dan sem šel mimo, pa nisem utegnil ogledovati, dasi me je Lončar vabil.“

Muha: „Ali pa Nojkarjevega, mimo katerega si vozil na Brezje?“

Mižon: „Od zunaj je prav lep, noter pa nisem maral iti, ker ni bilo nikogar doma.“

Muha: „No, to bi še ne bila tatvina, ako bi bil samo pogledal v hlev! Zadnjič si bil v Ljubljani na shodu, bi bil tudi lahko stopil v Marijanišče, kjer prav radi pokažejo svoje hleve. To bi ti ne škodovalo, posebno, ako se nočeš nalašč peljati v Selca, v Soro ali na Robež, kjer je mogoče vzorne hleve videti od zunaj in od znotraj.“

Mižon: „V Ljubljani so nas zadnjič nekateri še silili, naj gremo v Marijanišče gledat in nekateri so res tudi šli. Jaz sem pa dejal, kaj bo mestni, gosposki hlev za kmeta, pa raje nisem šel. Pa tudi žejen sem bil, ker smo celo dopoldne zborovali.“

Muha: „Pa si vendar zamudil lepo priliko. Ne bilo bi ti namreč v kvar pri zidanju, ako bi videl vsaj en tak hlev, ker dozdej še nisi nobenega. Tu si z mnogimi drugimi tudi ti na zelo krivi poti. Kadar hočeš kupiti sukna za hlače, poskušaš eno blago, pa zopet drugo blago, tiplješ ga in cufaš, nazadnje se pa odločiš za tisto, ki ti ugaja; to pri hlačah, ki jih nosiš eno leto. Zdaj pa, ko nameravaš zidati hlev, ki bo stal vsaj vse tvoje žive dni, najbrž pa še dalj in za katerega boš izdal

nekaj tisočakov, se ti ne zdi vredno napraviti tistih malo stopinj v kako vas, kjer že imajo takšne hleve.“

Mižon: „Ker me tako hudo prijemaš, ti bom to stvar odkrito razložil. Tisti hlevi, ki jih imaš v mislih, so res lepi. O Lončarju pravijo, da ima zdaj hlev čednejši kot hiša. Toda delal je zato tako, da je potegnil deželno podporo. Jaz pa tega nečem, da bi sosedje o meni govorili, da sem se polakomnil tistih kronic. Bo že kako! Nekaj sem za hlev že odmaknil na stran, nekaj pa dobim v posojilnici. Tistega pa nečem, da bi si s tistimi kronami vezal roke; zidati hočem, kakor jaz hočem, ne pa kakor hoče gospoda.“

Muha: „Vidi se ti, da si šel mimo vseh novih hlevov mižé, sicer bi ne govoril tako. Stopiti ti je treba samo v vzoren hlev, pa se na mah prepričaš, da s tisto boro podporo ni mogoče napraviti vsega, kar zahtevajo od tebe kot pogoj, da podporo dobiš. Zato ta podpora nima namena vezati roke, pa tudi ne podkupiti kmeta, da naj zida sebi v škodo. Zidaj po svoji volji; toda ako boš zidal pravilno, pripravno, res sebi v korist tako, da te bodo drugi zavidali, tedaj boš imel hlev, kot ga zahtevajo pogoji za podporo. Le dobro premisli, pa priznaj!“

Mižon: „To ravno dvomim, da bi bil tak hlev najpripravnejši. Le poslušaj Kolofurja, kako zabavlja čez Lončarja, da gledajo njegove krave skozi jasli kot nune s kora. Stari Kobav se pa čez betonski tlak ne more dovolj znositi, ker se na njem naredi premalo gnoja. Zato nalašč ni hotel narediti tlaka v svojem novem hlevu. Tega se tudi jaz bojim, ker imam vendar še nekaj njiv, dasi malo. Za njive gnoj neobhodno potrebujem.“

Muha: „Za tako slepega te pa nisem imel, Mižon! Zabavljanje pustiva, s tem še nihče ni kaj prida prigospodaril. Kar se pa tiče betonskega tlaka, pa zate res ni brez pomena in moraš priti s stvarjo na jasno, predno zidaš. To bi ti tudi ne bilo težko, samo oči je treba imeti, ne pa poslušati slepo

starega Kobava. Saj veš, da je z Lončarjem skregan iz same trmoglavosti. On je zaručen kmet, ki ima vedno svoj posebni prav, ki je pa ponavadi narobe. Ker je Lončar hlev tlakoval, ga Kobav ni hotel iz klubovanja; ako bi ga Lončar ne bil, bi se Kobav danes bahal s svojo naprednostjo. O takih rečeh je vedno treba slišati dva zvona ali pa še več. Dočim Kobava vedno boli pomanjkanje gnoja pri Lončarju, je Lončar sam s hlevom popolnoma zadovoljen in mu gnoja prav nič ne manjka. In jaz verjamem Lončarju, ker imam — kot sam veš — tudi sam betoniran hlev in sam skušam. Gnoja se mi naredi skoro kolikor sam hočem, prej pa preveč kot premalo. To se lahko zaneseš. Ako se pa ne zaneseš, pa pridi in se prepričaj!“

Mižon: „Saj bi že bil, pa imam z drugimi pripravami dovolj opravka. Neverjetno je, na kaj vse mora človek pri zidanju misliti. Sicer mi je pa Kladrovec rekel, da naj take skrbi kar njemu prepustim.“

Muha: „Na vsak način jih Kladrovec lažje nosi kot ti, ker mu prav nič ne delajo sivih las. Ureditev hleva in razpredelba prostora bi morali biti pravzaprav tvoja skrb, ker zidar še potem rad kaj skazi, ako mu vse dopoveš. Pa zato je še vedno čas, ako imaš dober načrt. Kdo ti ga je pa zrisal?“

Mižon: „Kakšen načrt? Kdaj smo pa na kmetih še zidali po načrtu! Ne bodi hudomušen! Saj bo tako dovolj veljalo, kaj bi bilo treba plačevati še drag načrt. Kladrovec je star mojster in ima vse v glavi.“

Muha: „Ima že, pa tvojih misli ne. Sicer jih pa imeti ne more, ker sam nisi na jasnem, kaj in kako boš zidal. Z načrtom ne mislim dragega načrta kot za župnijsko cerkev. Zrišeš ga lahko tudi sam, samo če si sam s seboj na jasnem, kaj in kako boš zidal. Tebi seveda bi bil tak načrt dvakrat potreben, ker si takorekoč z neba padel v svoj novi hlev. Danes še približno ne veš, koliko te bo hlev veljal, ne veš kaj bo vse treba zanj, železja, cementa, lesa, opeke. Kar si pa skupaj na-

vozil, je videti velik kup, v resnici je pa še veliko premalo. Le nikar ne majaj z glavo, boš že videl. To pa, da vsaj približno veš, kaj te čaka in natanko, kaj misliš zidati, imenujem načrt. Tak načrt je neobhodno potreben, ako nečeš imeti zmede, posebno še pri zidar-skem mojstru kot je tvoj. Tak načrt bi bil lahko v tvoji glavi, lahko pa tudi na papirju, kjer je vse s številkami napisano, kako veliki so prostori, jasli, staja in drugo. Ako imaš nekaj vidnega pred seboj, tedaj se ti šele rode prave misli. Zato ti resno svetujem, da si daj zrisati malo načrta, ako ga sam ne maraš. Seveda bi bilo zadnje najbolje.“

Mižon: „S tem se zdaj ne utegnem ukvarjati, ker pridejo zidarji že čez dober teden. Sicer je pa tesar Škrnevza obljubil, da zriše načrt, kakor hitro bo zvezal ostrešje. Saj veš, da sem mu oddal to delo in je mero že vzel. Blazine in strešnike ima že obrisane.“

Muha: „Priatelj Mižon, ti stojiš s tesarjem Škrnevzo vred na glavi, tvoj hlev bo pa stal na strehi. Praviš, da je tesar že vzel mero. Kako pa vendar more tesar vzeti mero, če še sam ne veš zanjo? Ne veš kako dolg bo tvoj hlev, ne kako širok, tesar pa že veže ostrešje. Ali se ne pravi to, da bo tvoj hlev stal na strehi? Pameten človek navadno prinese glavo h klobučarju in pomeri po nji klobuk; ti pa hočeš s svojim hlevom napraviti narobe.“

Mižon: „Presneti Muha, vse obrenčiš in nič ti ni prav! Kaj bi bil tako siten.“

Muha: „Siten gor ali dol. Obvarovati te hočem enake škode, kot jo je tesar Škrnevza že zakrivil. Naredil je mojemu sosedu preozko ostrešje in ga s tem prisilil, da je sezidal tudi hlev ožji kot bi bilo prav.“

Mižon: „To je vse lepo, toda kdo more na vse misliti, ko je taka sila. Saj sam čutim, kako me baše. Šel bi kam pregledat, pa ne utegnem.“

Muha: „Veš kaj ti svetujem, Mižon? Kot sam vidiš, za zidavo novega hleva še nisi dovolj pripravljen. Ne rečem, sezidal bi, toda

skazil bi prav gotovo. To bi bila pa škoda, posebno, ker bo tvoj hlev prvi vzorni hlev v Zadnji vasi. In vedno bi te peklo, kadar bi videl kakega drugega, ki bi ti bolj ugajal. Zato zidarje odloži še za en mesec. Ako si prestal toliko let, prestaneš še ta mesec v starem hlevu. Med tem časom se bodeva pa midva peljala pogledat ta in oni hlev in bodeva naredila tudi načrt.“

Mižon: „Zdaj šele vidim, da nisi samo nagajiv človek, marveč znaš tudi svetovati.“

Muha: „Kake pikre mi ne zameri, saj veš, da so muhe sitne. Ko te okolje, sicer zaščegeta, toda boli ne dolgo. Kam se torej peljeva to nedeljo? V Selca, ako ti je prav? Velja?“

Mižon: „Velja, takoj naprežem!“

A. B.

Zadružni pregled.

O vnovčevanju naše živine. Že pred par leti se je ustanovila v Mariboru Osrednja zadruga za pospeševanje živinoreje in vnovčevanje živine za Spodnje Štajersko. Namen te zadruge je, svojim članom koristiti z raznimi nasveti in razpečavati njih živino. Zadruga je po tem načrtu tudi delovala ter pri nakupu in prodaji živine svojim članom pomagala in posredovala. Pokazalo pa se je, da zadruga ne zadosti svojemu namenu s samim posredovanjem med svojimi člani.

Zato se je na občnem zboru Osrednje zadruge dne 24. mal. t. avna t. l., katerega sta se udeležila odposlanca Centrale za vnovčevanje živine in Splošne avstrijske vnovčevalne družbe na Dunaju, g. dr. Fachon in ravnatelj g. Patzak, sklenilo, da pristopi zadruga kot vnovčevalnica za živino v direktno zvezo z zgoraj imenovano vnovč. družbo na Dunaju in v ožjo trgovsko zvezo z drugimi dobro vpeljanimi vnovčevalnicami. S tem je storjen važen korak, s katerim se nam bodo odprla razna pota za izvoz naše živine. Zadruga bode začela sedaj s popolnoma novim delovanjem. Nakupovala bode živino svojih članov za gotov denar, isto pri prejemu izplačevala in razpošiljala. Pri tem pa ne bode iskala dobičkov, kakor to delajo razni prekupci, temveč bode zaračunala samo neznatne troške kakor izdatke za prevoz in nakladanje živine

i. dr. Ker bode zadruga pri svojem delovanju deležna večje gmotne podpore, bode zamogla razpečevalne stroške zelo znižati. Najboljša pomoč našim živinorejcem Spodnjega Štajerja, da svojo živino razpečajo po poštemem potu in kolikor mogoče ugodni ceni je, da pristopijo kot člani k tej zadrugi in svojo živino potom iste razpečavajo.

Povsod se slišijo pritožbe o zelo občutnem padanju cen živini. Mnogi so mnenja, da je temu krivo pomanjkanje krme in da se bode cena dvignila kakor hitro nastopi poletje. Ne da se tajiti, da pomanjkanje krme vpliva delno in le mimogrede na ceno živine. Glavni vzrok padanju cen pa tiči v popolnoma drugi smeri. Vse velike in manjše avstrijske tovarne so zaradi kritičnih razmer na Balkanu, kamor so pošiljale svoje produkte, skrajšale svojo delovno dobo na 4 dni v tednu, mnoge pa stoje popolnoma. Umevno je, da si delavec v teh 4 delavnih dneh ne more toliko prislužiti, da bi sebi in svoji družini nabavljajal mesa za 7 dni. Primoran je, opustiti meso in si kupovati cenejšo hrano. Ogromna množina mesa, ki se je za to veliko maso, broječo stotisoče delavstva, uporabljala oziroma razprodajala — sedaj nima odjemalcev. Vsled tega je občutno padla cena zlasti srednji živini, ki se je poprej za delavstvo razpečavala. Vedno enako množino mesa pa rabijo razni hoteli in velike mesarije, za katere se mora nabavljati najbolj pitana živina prve vrste, katera se vsled tega še vedno lahko prodaja, čeravno je nizka cena slabeje živine tudi tukaj nekoliko vplivala na ceno.

Našim živinorejcem, kateri hočejo svojo živino prodati tako, da ne bodejo vsled nizke cene slabeje živine preveč oškodovani, moremo svetovati le to, da za prodaj namenjeno živino spitajo in potem prodajo. Kdor pa hoče, oziroma mora prodati živino v nepitanem stanju, mu pa ne preostaja drugega, nego da se pokori ceni, dokler se te razmere ne izboljšajo.

Zadružna organizacija avstrijskih uradnikov. Avstrijski državni uradniki imajo jako močno stanovsko gospodarsko organizacijo, ki se imenuje Prvo splošno uradniško društvo avstro-ogrske monarhije na Dunaju. Društvo je koncem leta 1913 štelo 191.851 članov iz vseh kronovin. Društvo se bavi tudi z zavarovanjem in je v tej stroki doseglo jako lepe uspehe, kakor kažejo naslednje številke: V oddelku za življensko zavarovanje je znašal zavarovani kapital 223 milijonov kron, zavarovalnih pogodb je pa bilo 100.900. V oddelku za zavarovanje življenske rente je bilo 3025 pogodb v letnih rentah v znesku 1,834.000 kron. Vse premijske

rezerve so narastle na 74 milijonov kron; poleg teh obligatoričnih rezerv razpolaga društvo še s posebnimi v znesku 595.700 kron, nabranimi iz letnih čistih dobičkov.

Po raznih krajih šteje društvo 62 hranilnih in posojevalnih konzorcijev, katerih delovanje je tudi dokaj obširno. Od matice so ti konzorciji prejeli 22,940.000 kron, katere so porabili za posojila svojim članom. Društvo ima posebne zaloge, iz katerih daje podpore za razne ljudomile namene, kakor za slučaj bolezni ali smrti, brezplačna prosta mesta v zdraviliščih, dalje za pouk in izobrazbo itd. Samo v zadnje navedeni namen je društvo lansko leto razdelilo 66.300 kron. Društvo je osnovano in deluje popolnoma po načelu samopomoči.

Kosumna društva na Ogrskem so jako močno razvita in so primeroma dosti bolj organizirana kakor v Avstriji. Prva kosumna društva so nastala okoli l. 1870. Toda uspevati niso mogla, ker jim je primanjkovalo izvežbanih voditeljev. L. 1880. so skušali že obstoječa združiti, kar se pa tudi ni posrečilo. Nova doba je napočila za kosumna društva še le leta 1898, ko se je po podpori grofa Karolyja ustanovila posebna centrala „Hangya“ (čebela) po imenu. Ta organizacija je najprej poskrbela, da se je vprašanje kosumnih društev temeljito študiralo in je izobrazila nekaj specialistov, potem šele je otvorila blagovno skladišče in je začela ustanavljati kosumna društva. V kratki dobi svojega obstanka je „Hangya“ dosegla jako lepe uspehe in se je znala dobro vkoreniniti, zlasti med kmečkim ljudstvom.

„Hangya“ zahteva od podrejenih krajevnih društev sledeče:

- 1.) Nova kosumna društva smejo pričeti poslovati šele potem, ko so vplačani vsi deleži.
- 2.) Društva smejo prodajati samo članom in le proti gotovini.
- 3.) Tako blago, ki ga morejo zadruge dobiti pri Hangyji cenejše ali vsaj za isto ceno kakor pri kakem zasebnem trgovcu, morajo kupiti pri svoji centrali.
- 4.) Zadruge se morajo podvreči nadzorstvu centrale.
- 5.) Čisti dobiček posameznih kosumnih društev se mora popolnoma pripisati rezervnemu zakladu in se mora to nadaljevati toliko časa, dokler ni društvo poplačalo vseh dolgov. Dividenda deležem ne sme presegati 4% — 5%.
- 6.) Odborniki krajevnih kosumnih društev morajo poslovati brezplačno.

7.) Sredstva rezervnega zaklada se smejo uporabljati za snovanje produktivnih zadrug in drugih naprav, ki bi koristile članom. Za izobrazbo družstvenikov se ustanovljajo čitalnice in kmetijska društva.

V letu 1913 je bilo centrali pridruženih 1251 društev, 56 več kakor v prejšnjem letu. Osnovna glavnica je znašala 2,204.900 kron, rezervni zaklad pa 370.000 kron. Pokojninski zaklad za uslužbence je dosegel visoko vsoto 746.000 kron. Celotni promet je lani znašal več nego 30 milijonov kron, čisti dobiček pa 208.282 kron. Centrala ima več lastnih tovarn, skladišč za blago in za izstavljanje strojev i. t. d.

Posebno skrb obrača „Hangyja“ revizijam, kar je razvidno že iz tega, da so znašali revizijski stroški v preteklem letu skoraj 400.000 kron. Vseh revizorjev je imela 66, ki so razne zadruge obiskali 5956 krat. Eno konsumno društvo je torej revizor lani obiskal povprečno petkrat in od revizijskih stroškov odpade povprečno na eno zadrugo 315 K.

Pritožbe proti davčnim oblastim. V nižjeavstrijskem deželnem zboru so bili nekateri poslanci vložili na namestnika interpelacijo, v kateri se pritožujejo proti vednemu šikaniranju davčnih oblasti pri njihovih poizvedbah o premoženjskih in dohodninskih razmerah davkoplačevalcev. Finančni minister je bil sicer obljubil, da podrejene davčne oblasti ne bodo smele davkoplačevalcem delati neprilike. Kakor po navadi se pa seveda dotične odredbe ne izpolnjujejo. Posebno nevoljne so mlekarske zadruge, ker zahtevajo davčne oblasti, da jim morajo dati podatke, koliko mleka je kak zadrugnik oddal zadrugi in koliko se mu je za mleko v teku leta izplačalo. Tak poziv je n. pr. dobila mlekarska zadruga v Bernhargsstalu glede nekega svojega člana kar za 4 leta nazaj. Odgovor je davčna oblast zahtevala od zadruga kar „z obratno pošto“.

Interpelanti se obračajo proti temu, da bi se hotelo zadruge prisiliti do tega, da bi pomagale davčnim oblastem stikati za obdačljivimi dohodki in da bi morali zadrugni funkcionarji sodelovati pri davčnem vijaku. Odborniki, posebno načelnik, bi morali zadrugnike ovajati davčnemu oblastvu, dasi so vendar zaupniki članov. Brez dvoma pridejo v takem slučaju odborniki v jako mučen položaj! Poleg tega zahteva davčna oblast odgovor kar z obratno pošto! To pa zaradi tega, da se odborniki ne morejo obrniti kam drugam za informacije, če so dolžni na taka vprašanja odgovoriti. Ker bi tako postopanje utegnulo zelo škoditi za-

drugam, zahtevajo interpelanti, da se mora v bodoče na vsak način opustiti.

Prvi zadrugni kongres na Španskem se je vršil meseca decembra preteklega leta v Barceloni. Zastopanih je bilo 250 zadrug in strokovnih društev. Častni predsednik je bil I. Salas Anton, ki že več nego 20 let deluje za zadrugništvo. Poleg predavanj o ljudskih knjižnicah, o socialnih ciljih zadrugništva, o skupnem delovanju zadrug in vzajemnih podpor- nih društev ter zadrug in strokovnih društev so se posvetovali o izdaji skupne statistike španskega zadrugništva. Kongres se je izrekel za to, da se osnuje stalno tajništvo za zadrugne stvari. Dalje se je razpravljalo o razsodiščih v zadrugah, o nabavi cenenih delavskih stanovanj potom stavbinskih zadrug, o ureditvi cen za živila v konsumnih društvih in o podeljevanju podpor iz sredstev zadrug in pomožnih blagajn za slučaj bolezni in starosti. Pri zborovanju so bile zastopane angleške in francoske zadrugne organizacije in mednarodna zadrugna zveza.

Osredna jednota čeških gospodarskih zadrug v Pragi je štela koncem l. 1913 1657 rajfajzenskih posojilnic in 404 druge zadruge. Med letom je pristopilo 15 rajfajznovk in 22 drugih zadrug, odpadli pa sta 2 rajfajznovki in 36 drugih zadrug. Osredna jednota je imela lani 147,094.838 kron prometa; vloge so znašale 24,312.403 K, rezervni fondi 162.663 K, čisti dobiček pa 20.945 K.

Gospodarski pregled.

Živinorejski in mlekarski tečaj na Grmu. Deželni odbor priredi za mladeniče iz živinorejskih krajev, ki se hočejo praktično izvežbati v strežbi molzne živine in reji telet, v molži in v mlekarskih opravilih, zlasti v ravnanju z mlekom in izdelovanju mlečnih izdelkov, praktični živinorejski in mlekarski tečaj na Grmu, ki bo trajal od 15. julija do 31. oktobra 1914. Učenci se udeležujejo tudi šolskega ponka o živinoreji in mlekarkstvu.

V ta tečaj se sprejme 6 učencev v starosti od 16 let naprej. Živinorejski in mlekarski učenci dobe hrano in stanovanje in v denarju po 10 K na mesec. Prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu p. Kandija pri Novem mestu do 5. julija 1914.

Hranilnice v Avstriji. Koncem l. 1913 je bilo v naši državi 690 hranilnic, med njimi 430, t. j. 62:32% nemških, 175 čeških, 21 slovenskih

in hrvatskih, 56 poljskih in rusinskih in 8 italijanskih. Vlog so imele vse skupaj 6415 milijonov kron, od česar odpada 4903 milijone kron ali 76,92% na nemške hranilnice. Vloge so se tekom leta pomnožile pri nemških hranilnicah za 56 milijonov kron, pri čeških za 19,9 milijona in pri slovenskih in hrvatskih za 0,99 milijona kron.

Davčna moč naše države za l. 1913. Po uradnem izkazu so znašali za l. 1913 nekateri davki sledeče vsote. I. izredni davki. Med temi davki so prinesli največ pridobninski davki raznih podjetij in sicer čez 115 milijonov K. Potem sledijo hišno-najemninski davki z vsoto 107 milijonov K. Osebnodohodninski davki so dali 106 milijonov K. Dalje sledi zemljiščni davek z vsoto 54 milijonov K itd. Skupna vsota direktnih davkov je znašala v l. 1913 466,867.434 K. Med indirektnimi davki stoje na prvem mestu razne užitnine in pristojbine. Užitnina na sladkor n. pr. je dala 164,231.230 K davka, užitnina na žganje je dala skoro 100 milijonov K, užitnina na pivo 84 milijonov K itd. Pristojbine so dale 159 milijonov K davka, koleki 68 milijonov K, tobak 335 milijonov K itd. Tretja skupina davkov so carine, ki so znašale l. 1913 245,718.914 K. Skupna vsota davščin, užitnin, pristojbin itd. za l. 1913 znaša čez 1827 milijonov K.

Pregled užitninskih davkov za l. 1913 kaže sledeče postojanke: Užitnina na žganje je znašala celih 99 milijonov K, užitnina na pivo 84 milijonov K, užitnina na vino 12 milijonov K. Užitnina na sladkor je največja in je prinesla državi 164 milijonov kron. Mesna užitnina znaša komaj 19 milijonov K in davek na petrolej 25 milijonov kron. Iz teh števil se da napraviti precej jasna slika ljudskega življenja, ki kaže, da gre samo na užitnini na žganje, pivo in vino iz ljudskih žepov skoro 200 milijonov kron vsako leto. Užitnina na meso n. pr. je komaj deseti del te ogromne vsote, ki jo plačajo največ revnejši ljudski sloji, delavci, težaki in siromašnejše ljudstvo po deželi. Če za nič drugega ni beliča pri hiši, za žganje se žalibog še vedno dobi kaka petica!

Svetovni trg za kožuhovino, ki je bil do sedaj v Londonu na Angleškem, se prenese od letos dalje v Lipsko na Saksonskem. Angležem ta stvar sicer ni prav, a vse velike nemške firme so sklenile tako in njih beseda je obveljala. Temu gibanju so se pridružili tudi naši dunajski kožuharji, kar je za naše domače prekupee po naših hribih in po Kranjskem kolikor toliko važno.

Delniške družbe na Kranjskem. V „Slov. trgovskem vestniku“ navaja V. Žun nekaj podatkov

o delniških družbah na Kranjskem in o njihovih poslovnih uspehih v l. 1912. Kot delniške družbe navaja:

a) V slovenskih rokah:

1. Ljubljanska kreditna banka, ustanovljena leta 1900, z delniško glavnico 8 milijonov kron.

2. Narodna tiskarna v Ljubljani, z delniško glavnico 48.000 kron.

3. Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani, z delniško glavnico 840.000 K, ustanovljena leta 1902.

4. Delniška stavbinska družba „Union“ v Ljubljani, ustanovljena leta 1903, delniška glavnica 662.000 kron.

5. Hotelska delniška družba „Triglav“ v Ljubljani, ustanovljena leta 1909, delniška glavnica 100.000 kron.

6. Ljubljanska delniška plinarna, ustanovljena leta 1861.

7. Delniška družba kranjskih opekaren v Trnovem pri Ilirski Bistrici, ustanovljena leta 1909, delniška glavnica 500.000 kron.

b) V nemških ali deloma v nemških rokah:

8. Krainische Baugesellschaft v Ljubljani, ustanovljena leta 1874, delniška glavnica 900.000 kron.

9. Krainische Industriegesellschaft v Ljubljani, ustanovljena leta 1869, delniška glavnica 14 milijonov kron.

10. Aktiengesellschaft Stahlwerke Weissenfels, prej Göppinger & Ko. v Fužinah na Gorenjskem, ustanovljena leta 1897, delniška glavnica 937.000 K.

11. Brauereiaktiengesellschaft „Union“ v Ljubljani, ustanovljena leta 1909, delniška glavnica 1 milijon kron.

V vseh navedenih delniških družbah je bilo leta 1912 vložene delniške glavnice 26,987.500 K.

Poleg tega je še nekaj delniških družb, ki so imele sicer svoje obratovališče v deželi, svoj sedež pa izven dežele, in nekaj takih, ki so imele na Kranjskem samo svoje podružnice. Hotelska družba „Triglav“ se je med tem razdružila.

Tovarne za avtomobile v Ameriki so se v zadnjem času silno povzdignile, posebno od leta 1907 sem. Še l. 1904 se je izdelalo samo 23.830 avtomobilov, l. 1905 že 38.000, a l. 1906 okoli 70.000; v l. 1909 pa so jih izdelali že 127.129, v l. 1910 pa 170.000; v l. 1912 je število poskočilo na 300.000, dočim se jih l. 1913 ni napravilo nič manj nego 600.000. Vrednost izdelanih avtomobilov se je l. 1908 cenila preko 83 milijonov dolarjev (skoro 400 milijonov kron), v l. 1912 pa je dosegla 322 milijonov dolarjev ali 1546 milijonov kron.

Seveda se vsi ti avtomobili ne rabijo doma, ampak jih prodajo mnogo v zunanje države; na uvoz tujih avtomobilov v Združene države pa se plača carina 45% vrednosti.

Statistika poljedelskih pridelkov l. 1913.

Tozadevni sestavi poljedelskega ministrstva povzamemo te-le podatke: Obseg vseh njiv in polj je znašal 10·61 milijonov hektarjev ali za 14.997 ha manj kot l. 1912. Izmed najvažnejših kmetijskih pridelkov odpade na pšenico 1·21 milijonov hektarjev z letino 16·22 milijonov q³, na rž 1·96 milijonov ha z letino 27·94 milijonov q³, na ječmen 1·09 milijonov ha z letino 17·5 milijonov q³, na oves 1·09 milijonov ha z letino 26·77 milijonov q³, na koruzo 0·28 milijonov ha z letino 3·37 milijonov q³, na fižol 0·26 milijonov ha z letino 2·36 milijonov q³, na krompir 1·27 milijonov ha z letino 115·52 milijonov q³, na sladkorno peso 0·25 milijonov ha z letino 69·62 milijonov q³, na hran. peso 0·16 milijonov ha z letino 37·88 milijonov q³ in deteljo 1·18 milijonov ha z letino 42·63 milijonov q³, 3·07 milijonov ha njiv je dalo 91·52 milijonov q³ sena, 9·21 milijonov ha vinogradov pa 4·35 milijonov q³ vina. Na drevesnem sadju se je l. 1913 pridobilo: 8·56 milijonov q³ jabolk, hrušk itd., 17.225 q³ orehov, 4868 q³ mandeljnov, 29.692 q³ kostanja, končno 52.706 q³ fig. V primeri z l. 1912 je bila letina ugodnejša pri ječmenu za 0·43 milijonov q³, pri ovsu za 2·47 milijonov q³, pri detelji za 8·75 milijonov q³, pri senu za 2·67 milijonov q³ in pri vinu za 0·38 milijonov q³. Neugodnejša pa je bila pri pšenici za 2·72 milijonov q³, pri rži za 2·7 milijonov q³, pri koruzi za 0·5 milijona q³, pri fižolu za 0·13 milijona q³, pri krompirju za 9·88 milijonov q³, pri sladkorni pesi za 9·6 milijonov q³ in pri hran. pesi za 0·32 milijona q³. Sadja se je pridobilo za 8·99 milijonov q³ manj kot l. 1912.

Avstrijsko rudarstvo l. 1912. C. kr. ministertvo za javna dela je izdalo tozadevno statistiko, ki vsebuje zanimive podatke glede obratnih in delovnih razmer. V označenem letu je bilo 126.475 prostosledov, od katerih odpade 12.376 = 9·79% na državo in 114.099 = 90·21% na zasebnike. Število slednjih je padlo v l. 1912. za 69 = 3·63%. Površina vsega sveta, ki je služil prostosledstvu v Avstriji, je znašala 187.637·2 ha. Od tega odpade na prostosledstvo v jamah 186.237·3 ha, na površju 1.399·9 ha. Na posamezne rude pa je razdelitev ta-le: 4.844·6 ha = 0·98% odpade na zlato in srebrno rudo, 11.892·7 ha = 6·34% na železni kamen, 155.550·6 ha = 82·9% na rudninski premog in 181.199·6 ha = 96·57% je posest 1199 zaseb-

nikov. Pri vsem avstrijskem rudarstvu (izvzemši pridobivanje rudninskega olja) je bilo rudokopnih železnic za 3,854.606 m v jamah in za 1,054.158 m na površju, skupaj 4,908.764 metrov. Leta 1912. je obratovalo 421 (+10) rudokopov, kjer je bilo zaposlenih 5.689 nadzornikov in 144.837 delavcev, skupaj 150.526 oseb. Pri salinskih podjetjih je bilo nastavljenih 282 nadzornikov, 6578 moških, 305 ženskih in 229 mladostnih delavcev, skupaj 7112 oseb. Nezgod je bilo: smrtnih 210 (+36) in težkih 2.024 (+115), skupaj 2234 (+151). Na 1000 delavcev odpade 1·41 (v prejšnjem letu 1·22) smrtnih, 13·6 (13·42) težkih nezgod.

Zvišanje državnega dolga. V zadnjih sejah kontrolne komisije za državni dolg se je podalo tudi poročilo o zvišanju avstrijskega državnega dolga za čas od 1. januarja 1907 do 31. decembra 1913.

Dorastek je bil ta-le:

Rentni dolg	939·82 mil. kron
železniško posojilo iz l. 1913	144·41 " "
posojila pri zavaroval. družbah	112·39 " "
specielni dolgovi	131·26 " "
kavcije	0·11 " "
delna hipotekarna posojila	27·72 " "
zakladni listi	253·53 " "
kontokorentni predujem	3·09 " "
Skupaj	1612·33 mil. kron

Odpadli pa so:

konsolidiran dolg brez vračilne obveznosti	0·38 mil. kron
konsolidiran dolg z vračilno obveznostjo	125·68 " "
viseči dolg	0·28 " "
odškodninske rente	0·01 " "
Skupaj	126·35 mil. kron

Pomnožil se je tedaj avstrijski dolg v 7 letih za okroglih 1486 milijonov kron.

Poročilo Gospodarske zveze v Ljubljani.

Umetna gnojila:

Rudninski superfosfat. Gospodarska zveza ima superfosfat vedno v zalogi in ga prodaja na drobno iz svojega skladišča po K 7— za 100 kg. Zadrugam priporočamo, da naročajo skupno v celih vagonih, ker s tem si prihranijo veliko izdatkov na voznini. Pri odjemu celega vagona ponudimo superfosfat s 14% v vodi razstopne

fosforove kisline po K 6·70 za 100 kg franko vsaka postaja na Kranjskem.

Tomasova žlindra 18% stane K 7— franko naše skladišče, višje ali nižjeodstotna 34 vinarjev dražje ali cenejše. Pri odjemu celega vagona se zaračuni 18% po K 5·70 franko kolodvor Trst.

Kalijeve sol stane 12·80 za 100 kg. Kdor gnoji z rudninskim superfostatom ali tomasovo žlindro, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo, ki vsebuje 42% kalija ali pa s kajnitom, ki vsebuje 12—14% kalija. Samo ob sebi umevno priporočamo kalijevo sol, ki vsebuje trikrat toliko kalija kakor kajnit. Kajnit stane K 5·50 za 100 kg.

Kostno moko prodaja Gospodarska zveza po K 10 za 100 kg.

Čilski solitar stane K 32— za 100 kg franko postaja Ljubljana.

Amonijev sulfat stane K 34— za 100 kg.

Krmila:

Tropine podzemskega oreha vsebujejo 56 do 57 odstotkov beljakovin in maščobe, vsled česar jih zadržam, kakor tudi posameznim živinorejcem toplo priporočamo kot vspešno močno krmilo. Stanejo K 20— za 100 kg; pri odjemu celega vagona dovolimo znaten popust.

Lanene tropine, ki so pri kranjskih živinorejcih že splošno znane oddaja Zveza po K 20— za 100 kg.

Klajno apno je potreben dodatek h krmi zlasti, kjer nimajo krmila dovolj rudninskih snovi v sebi. Klajno apno stane v pošiljativah od 5 kg do 50 kg po 24 vinarjev nad 50 kg po 22 vinarjev. Pri manjših pošiljativah se računi zavoj in vozni list 20 vinarjev.

Koruzo ima Zveza vedno v zalogi. Ker pa ima napravljene velike sklepe od največjih dobaviteljev, svetuje se, da zadruga naročajo koruzo skupno vsaj en vagon. Na drobno prodaja koruzo po K 17·40 franko Ljubljana; pri naročilih v celih vagonih pa bode mogla dovoliti veliko popusta. Nova koruza stane K 15·60 za 100 kg franko Sisek.

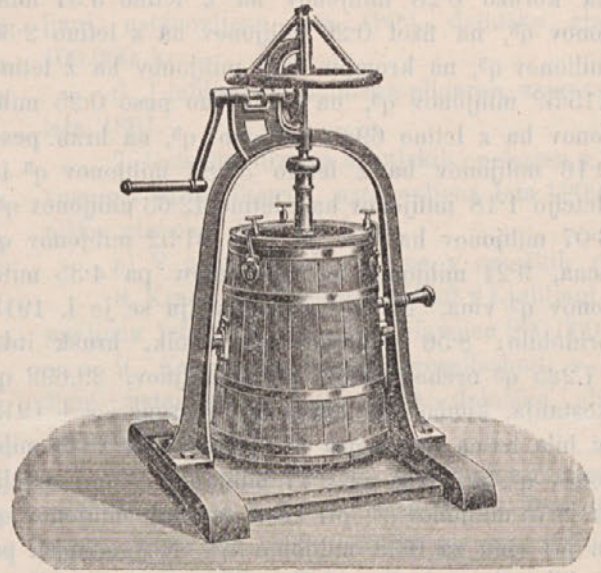
Vino na prodaj:

Gospodarska zveza ima v zalogi veliko izbero finega naravnega vina. Izbira vina je bila letos tem težja, ker se je vršila na veliko krajih trgategv v deževnem vremenu, kar je slabo vplivalo na kakovost vina. Vina v kleti Gospodarske zveze pa so vsa zdrava, prijetnega okusa in nakupljena od najzanesljivejših članov, vsled česar prevzame Gospodarska zveza za pristnost popolno garancijo in se sme rabiti vino za sv. maše. Cene so sledeče:

Vipavsko vino belo, delano po francoskem

načinu	K 42—
Rizling	K 58—
Burgundec	K 50—
Bizelec beli (1913)	K 48—
Bizelec rudeč (1913)	K 48—
Bizelec beli l. 1912	K 52—
Bizelec rudeč l. 1912	K 52—
Istrijan beli 1912	K 40—
Dalmatinec (starina)	K 62—
Rebula	K 56—

Vse cene se razumejo za 100 l franko postaja Ljubljana, plačljivo v 30 dneh brez odbitka. Sode nad 300 l posodi Zveza brezplačno za 2 meseca.

Stroji:

Skladišče za poljedelske stroje je sezidano in stroji so že razstavljeni. Na to skladišče prav posebno opozarjamo zadruga kakor tudi posamezne člane. Razstave se udeležijo največje avstrijske tovarne, katere bodo imele celo leto svoje stroje razstavljene, tako da Zvezi ne bode treba priporočati strojev le na podlagi cenikov, ampak bode vsak lahko sam videl, kar si hoče naročiti. Zadruga prosimo, da naj tudi svojim članom priporočajo, da si naše skladišče ogledajo. Vsem živinorejcem priporočamo rezalni stroj „Ekonom“ za rezanje repe, krompirja, korenja, pese itd. V svoji stalni zalogi imamo vedno na razpolago vse poljedelske in gospodarske stroje, priznane najboljših izdelkov prvovrstnih tu- in inozemskih tovarn. Vsakdo si stroje lahko ogleda kakor: motorje, mlatilnice in mline na ročni, motorni ali obrat z gepeljnomo, slamoreznice, kosilce za seno in žito, čistilnike, pajklje, gepeljne, sesalke in razpršilnike za gnojnico, pluge, brane, stiskalnice za

seno, grozdje in sadje, cirkularne žage, stroje za robkanje koruze, razsipalnice za umetna gnojila, mline za šrotanje, sejalnice, brzoparilnice, škropilnice, tehtnice in poleg tega še vse druge za poljedelstvo potrebne predmete. Stroje prodajamo po izvirnih tovarniških cenah, odštevši najvišje popuste ter je sleherni lahko prepričan, da dobi za nizko ceno resnično dobro blago. S strokovnjaškimi nasveti, kakor specijalnimi ponudbami smo vedno na razpolago.

Nakupi.

Kmetovalce kakor tudi zadruge opozarjamo, da najbolj zanesljive podatke o cenah poljskih pridelkov dobe pri Gospodarski zvezi. Zveza nakupuje vse poljske pridelke, vsled česar vabimo člane, da takoj priglase ktere pridelke in koliko morejo prodati. Zlasti pa prosimo da nam ponudijo:

Glavni eksportni predmet naših poljskih pridelkov je fižol „ribničan“. Zadruga kakor tudi posamezne člane prosimo, da ponudijo Gospodarski zvezi ves njihov pridelek. Zaradi ugodnih trgovskih zvez plačuje Gospodarska zveza fižol po najvišjih dnevnih cenah.

Krompir letos nima dobre cene. Dobra letina na Goriškem in Ogrskem je vzrok, da se more prodajati krompir tako v Trstu kakor v Reki okroglo po 5 K za 100 kg, kar odgovarja ceni K 4 do K 4.20 za 100 kg franko Ljubljana.

Senó in slamo kupuje Gospodarska zveza za vojaštvo. Člani naj prijavijo razpoložljivo množino.

Smrekovi storži se še veliko premalo izvažajo. Tudi ta predmet more prinesiti lepe novce. Storži so zreli meseca novembra in odsvetujemo, da bi se prezgodaj trgali, dokler ni še seme dovolj zrelo za kaljivost. Tudi storže moremo kupovati le v celih vagonih. Zadruga prosimo, da nam sporoče, koliko nam morejo preskrbeti storžev. Cene se določijo šele pozneje.

Razpis.

Strežniška šola v deželni bolnici ljubljanski.

Z dnem 15. septembra t. l. se otvori v ljubljanski deželni bolnici šola za bolniške strežnice z dveletno učno dobo, združeno z internatom v prostorih cesarja Franca Jožefa zavetišču.

V to šolo se spremejo

a) brezplačno prosilke, ki se zavežejo, da se bodo po dveletni šolski izobrazbi in ako so si pridobile državno strežniško diplomó, posvetile strežniški stroki in da bodo v slučaju, ako jih potrebujejo zdravstvena okrožja ali dežela, proti

primerni plači prevzele službo okrožnih ali bolničnih strežnic; ta obveznost velja po pridobitvi diplome najmanj za dobo 5 let.

b) proti mesečni odškodnini 70 K tudi druge prosilke v kolikor dopušča prostor.

Sprejemne prošnje je opremiti z domovnim in krstnim listom (pri mladoletnih s privolilno izjavo očeta ali varstvene oblasti), z uradnim izpričevalom o nravnosti, z izpričevalom o uspešno dovršeni meščanski ali višji dekliški šoli, oziroma z dokazilom o splošni s popisom dosedanjšega službovanja ter potrdilom o cepljenih kozah.

Tako opremljene prošnje je vložiti do 1. avgusta 1914 na vodstvo deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.

Da dokažejo telesno usposobjenost, se imajo prosilke zglasiti pri pristojnem c. kr. okrajnem zdravniku, (v Ljubljani pri mestnem fizikatu).

Prosilke dobe pisмено obvestilo, da se določenega dne osebno zglasijo pri sprejemni komisiji, ki bo odločila o vsprejemu. Sprejmo se najprvo začasno, po dvamesečnem zadovoljivem učenju pa definitivno. Vse nadaljne podatke se izve pri vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 25. junija 1914.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Gorah,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 19. julija 1914 ob 3. uri popoldne v hranilnični sobi v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruga v Kamniku,

registr. zadruga z omejenim poroštvom,

ki se vrši v nedeljo dne 12. julija 1914 ob 4. uri popoldne pri Krištofu.

Dnevni red:

1. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Hrenovcih,
reg. zadr. z omej. zav.

ki se bo vršil dne 5. julija 1914 ob 4. uri popoldne
v prostorih Kmetijskega društva.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruga v Mekinjah,

registr. zadr. z om. poroštvom,

ki se bo vršil dne 5. julija 1914 ob 3. uri popoldne
v Društvenem domu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Razgovor o morebitni razdružitvi zadruga.
8. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Mirni,

registr. zadruga z neom. zavezo,

ki se vrši dne 5. julija 1914 ob 3. uri popoldne
v društveni dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Smledniku,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 5. julija 1914 ob 3. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Žužemberku,

registrirane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo dne 19. julija 1914 ob 3. uri popoldne
v dvorani kat. slov. izobraževalnega društva v Žužemberku.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o lanskem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.
9. Poučno predavanje g. kulturnega tehnika R. Rusjana o vzornih zgradbah kapnic, hlevov in gnojnih jam.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

**Kmetijskega društva za topliško občino
v Toplicah,**

registrirane zadruga z omejeno zavezo,

ki se vrši dne 28. junija 1914 ob 4. uri popoldne
v društveni prisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Vabilo na izredni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Trnovem,

registrirane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo dne 21. junija 1914 ob 4. uri popoldne
v uradnici.

Dnevni red:

1. Povišanje deležev.
2. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

**Podnanoške mlekarke in sirsarske zadruga
v Hruševju,**

reg. zadr. z om. zavezo,

ki se bo vršil po § 42. zadrušnih pravil v nedeljo
dne 12. julija 1914 ob 4. uri popoldne v prostorih gospoda
blagajnika Peter Del Linza v Hruševju.

Dnevni red:

1. Načelnik otvori občni zbor.
2. Poročilo o zadrušnem delovanju v celem letu.
3. Volitev v predstojništvo po § 13. zadrušnih pravil.
4. Volitev v nadzorništvo po § 26. zadrušnih pravil.
5. Razni predlogi in nasveti. Načelstvo.

Bilanca

Hranilnice in posojilnice pri Sv. Jurju ob južni železnici,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	481.213-78
Tekoči račun z Zvezo	40.187-—
Inventar premični	1.126-12
Inventar nepremični	7.386-26
Zaostale obresti posojil	7.515-75
Vrednost tiskovin	100-—
Zaostala najemnina	130-—
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Delež pri Zadružni tiskarni	1.000-—
Obresti od tega	304-28
Tekoči račun s člani	32.478-56
Naložen denar	106.541-47
C. kr. poštna hranilnica	1.555-11
Gotovina 31. decembra 1913	7.996-98
Skupaj	688.535-31

Pasiva.	K
Deleži	1.266-—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	668.645-08
Predplačane obresti posojil	2.657-95
Dolg na rentini za l. 1913	451-93
Dolg na tiskovinah	174-—
Rezervni zaklad	12.968-39
Čisti dobiček	2.371-96
Skupaj	688.535-31

Denarni promet	724.717-84
Stanje članov začetkom leta 1913	403
Pristopilo	44
Odpadlo	14
Stanje koncem l. 1913	433

Bilanca

Posojilnice v Makolah,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	402.836-35
Zaostale obresti	5.702-22
Naložen denar	151.207-69
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Prehodni izdatki	1.800-24
Inventar	1.227-—
Nerabljene knjižice	185-—
Vrednost posestev	37.687-—
Gotovina koncem leta 1913	14.400-76
Skupaj	615.046-26

Pasiva.	K
Deleži	3.694-—
Obresti deležev	25-50
Hranilne vloge	509.568-39
Kapitalizovane obresti	20.671-03
Predplačane obresti posojil	2.869-59
Posebna zaloga	47.752-63
Splošna zaloga	27.213-99
Čisti dobiček	3.251-13
Skupaj	615.046-26

Denarni promet	566.751-86
Stanje članov začetkom leta 1913	1349
Pristopilo	29
Odpadlo	39
Stanje koncem leta 1913	1339

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Žireh,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	455.027-44
Tekoči račun z Zvezo	24.579-—
Inventar premični	102-—
Zaostale obresti posojil	9.565-20
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Delež pri „Unionu“	500-—
Delež pri „Ljud. pos.“	4-—
Prehodni	300-—
Vrednost tiskovin	24-50
Gotovina 31. decembra 1913	12.520-26
Skupaj	503.622-40

Pasiva.	K
Deleži	746-—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	492.092-79
Predplačane obresti posojil	296-98
Rezervni zaklad	9.898-13
Čisti dobiček	588-50
Skupaj	503.622-40

Denarni promet	540.771-22
Stanje članov začetkom leta 1913	363
Pristopilo	11
Odpadlo	9
Stanje koncem leta 1913	365

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Velikoveu,

reg. zadruga v neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	685.888-79
Zaostale obresti posojil	26.900-25
Tekoči račun s kapital. obr.	31.472-64
Tiskovine po 10% odbitku	548-—
Invent. pisar. po 10% odbit.	1.039-—
Invent. hiš po 10% odbitku	5.132-—
Hiša „Narodni dom“ 10% odb.	33.770-—
Hiša v Grebinju po 10% odbit.	56.600-—
Zaostala najem. v Grebinju	460-—
Hiša v Tucah (Radiše)	13.321-04
Gotovina 31. decembra 1913	14.670-70
Skupaj	869.803-33

Pasiva.	K
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	833.991-35
Deleži	7.580-—
Predplačane obresti posojil	1.425-18
Obresti deležev	3.395-70
Rezervni zaklad	20.231-75
Predplačana najemnina	116-66
Izposojilo na hiši v Tucah in obresti od tega	1.325-—
Čisti dobiček	1.737-69
Skupaj	869.803-33

Denarni promet	866.448-22
Stanje članov začetkom leta 1913	762
Pristopilo	49
Odpadlo	4
Stanje koncem leta 1913	807

Bilanca

Okrajne posojilnice v Ljutomeru,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	671.480-58
Brezobrestno posojilo „Marijanišču v Veržeju“	10.000-—
Zaostale obresti posojil	8.673-74
Nalož. denar z nevzdig. obr.	18.393-86
Vrednost inventarja	431-02
Vrednost zadružnih posestev	61.406-72
Za prodano hišo št. 5 v Ljutomeru še dolžna kupnina	4.800-—
Zaostala najemnina	51-50
Predplačana zavarovalnina	2-95
Predplačan pridobnin. davek	317-68
Gotovina 31. decembra 1913	9.243-60
Skupaj	784.801-65

Pasiva.	K
Deleži z obrestmi	79.950-66
Hranilne vloge z obrestmi	555.254-39
Meščansko-šolski ustan. fond	36.357-58
Rezervni fond	100.338-96
Terjatev fonda za mogoče izgube z obrestmi	4.991-05
Predplač. obresti od posojil	2.921-95
Prejete obresti	11-—
Predplačana najemnina	274-67
Čisti dobiček	4.701-39
Skupaj	784.801-65

Denarni promet	641.433-94
Stanje članov začetkom leta 1913	657
Pristopilo	20
Odpadlo	40
Stanje koncem leta 1913	637

Bilanca

Vzajemnega podpornega društva v Ljubljani,

reg. zadruga z omejenim jamstvom,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Predujmi	3.106.028-31
Dopolnilni zaklad, zaostan.	30.472-10
Posojila	445.992-19
Zamudne obresti, zaostale	2.113-32
Razni debitorji in kreditorji	4.870-24
Različni	38.118-96
Tekoči račun	27.687-46
Obr. pos. izključ. član. zaost.	7.200-—
Režija, predplačana	4.300-35
Posestva	257.421-48
Uprava posestev, predplačilo	834-95
Vrednostne listine	263.507-50
Inventar	6.174-29
XIII. odsek, dobiček	15.907-50
Zakladov račun naloženega denarja in posojil	671.434-16
Posebni račun razpol. zakl.	15.600-—
Zakl. račun zgb. in dobič.	104.778-73
Gotovina v blagajni	19.952-41
Skupaj	5.022.390-95

Pasiva.	K
Deležne vloge	1.084.371-76
Hranilne vloge	3.271.075-03
Obresti posojil, predplačane	994-15
Zakladov račun glavnice	639.750-57
Dobiček	26.202-44
Skupaj	5.022.390-95

Bilanca

Hranilnice in posojilnice na Jesenicah,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Posojila		237.208 19
Tekoči račun z Zvezo		76.299—
Inventar premični		75·87
Nepovrnjeni prehodni 1812		30·75
Zaostale obresti posojil		3.676·27
Tekoči račun s člani		9.407·44
Delež pri Zadrudni zvezi		1.000—
Delež pri Ljudski posojilnici		4—
Delež pri Unionu		1.000—
Stalna vloga		4.000—
Začasna posojila		90—
Gotovina 31. decembra 1913		5.396·45
Skupaj	338.187·97	
Pasiva.		K
Deleži		1.070—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi		317 662·28
Predplačane obresti posojil		680·43
Začasna vloga		135·20
Obresti začasne vloge		5·40
Rezervni zaklad z obrestmi		17.127·50
Čisti dobiček		1.507·16
Skupaj	338.187·97	
Denarni promet		465.174·09
Stanje članov začetkom l. 1913		206
Pristopilo		9
Odpadlo		1
Stanje koncem l. 1913.		214

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Šmartnem pri Kranju,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Posojila		429 215·17
Tekoči račun z Zvezo		80.790—
Inventar premični		1.000—
Zaostale obresti posojil		9.165·68
Deleži pri „Zadrudni zvezi“		1.000—
Stalna vloga		1.000—
Gotovina 31. decembra 1913		6.648 03
Skupaj	528.818·88	
Pasiva.		K
Deleži		752—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi		515.048·55
Predplačane obresti posojil		157·86
Rezervni zaklad		10.562·05
Čisti dobiček		2.298·42
Skupaj	528.818·88	
Denarni promet		431.967·33
Stanje članov začetkom l. 1913		181
Prirastlo		10
Odpadlo		3
Stanje koncem l. 1913		188

Bilanca

Mlekarske zadruga na Vrhniki,

reg. zadruga v omejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Vrednost blaga		5.410·80
Terj. na blagu pri nezadrud.		8.261·28
Vrednost nepremič. inventar.		33.389·01
Vrednost premič. inventarja		12.632·04
Vrednost tiskovin		88·90
Vrednost premoga in drv		100—
Naložen denar		8.459·52
Delež pri Mlekarski zvezi		600—
Delež pri Zadrudni zvezi		10—
Delež pri Gospodarski zvezi		20—
Del. p. hran. i. pos. n. Vrhniki		5—
Gotovina 31. decembra 1913		267·94
Skupaj	69.244·49	
Pasiva.		K
Deleži		4.793·48
Brezobrestno držav. posojil.		10.000—
Dolg na blagu zadrudnikom		6.409·49
Prehodni		500—
Tekoči račun z Zadr. zvezo		45—
Rezervni zaklad		43.550·05
Čisti dobiček		3.946·47
Skupaj	69.244·49	
Denarni promet		196.076·82
Stanje članov začetkom l. 1913		489
Pristopilo		6
Odpadlo		5
Stanje koncem l. 1913		490

Bilanca

I. delavskega konsumnega društva na Jesenicah,

reg. zadr. z omejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Vrednost blaga		25.980·86
Terjatve na blagu pri zadr.		23.114·57
Vrednost neprem. inventarja		19.983·92
Vrednost premič. inventarja		2.680·93
Delež pri Zadrudni zvezi		10—
Delež pri Gospodarski zvezi		220—
Del. p. Hr. i. pos. n. Jesenicah		5—
Predplač. obresti od izposoj.		59·44
Predplačani davek		10—
Gotovina 31. decembra 1913		10.082·58
Skupaj	82.147·30	
Pasiva.		K
Deleži		6.130—
Neizplačane obresti deležev		124·35
Izposojila		22.444·74
Dolg na blagu nezadrudnik.		11.556·25
Rezervni zaklad z obrestmi		25.068·21
Čisti dobiček		16.823·75
Skupaj	82.147·30	
Denarni promet		524.014·48
Stanje članov začetkom leta 1913		342
Pristopilo		42
Izstopilo		26
Stanje koncem leta 1913		358

Bilanca

I. ljubljanskega delavskega konsumnega društva,

vpisane zadruga z omejenim poroštvom,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Vrednost blaga		66.451—
Terjatve na blagu pri zadr.		31.211·22
Vrednost neprem. inventarja		57.126·60
Vrednost premič. inventarja		1.243·35
Delež pri Gospodarski zvezi		340—
Delež pri Sodavičarski zadr.		20—
Delež pri Zadrudni zvezi		10—
Delež pri Ljudski posojilnici		4—
Obresti tekočega računa		282—
Gotovina 31. decembra 1913		172·20
Skupaj	156.860·39	
Pasiva.		K
Deleži		27.605·70
Izposojila pri Deželni banki		18.619 01
Dolg na blagu zadrudnikom		20.604 82
Dolg na blagu nezadrud.		26.230·13
Dolg pri Mestni hranilnici		11.210 63
Rezervni zaklad		40.537·25
Čisti dobiček		12.052·85
Skupaj	156.860·39	
Denarni promet		857 879·12
Stanje članov začetkom l. 1913		986
Pristopilo		99
Odpadlo		6
Stanje koncem l. 1913		1079

Bilanca

Kmetijskega društva v Vipavi,

reg. zadruga z omejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.		K
Vrednost blaga		92.405·07
Terjatve na blagu pri zadr.		3.952·45
Terjat. na blagu pri nezadr.		25.224·04
Vrednost nepremič. invent.		31.060·83
Vrednost premič. inventarja		25.555·09
Vrednost vinograda		2.826·12
Vrednost silnice		61·76
Naložen denar		596—
C. kr. poštna hranilnica		1.641·35
Zadrudna zveza		44—
Gotovina 31. decembra 1913		4.928·19
Skupaj	118.294·90	
Pasiva.		K
Deleži		6.196·22
Izposojila		131.382·27
Dolg na blagu zadrudnikom		8.415 08
Dolg na blagu nezadrudnik.		1.674·43
Dolg na obrest. od izposojil		400—
Neizplačane obresti deležev		974·57
Brezobrestno posojilo		3.600—
Rezervni zaklad		30.627·24
Čisti dobiček		4.575·09
Skupaj	118.294·90	
Denarni promet		K 646.462·59
Stanje članov začetkom l. 1913		338
Pristopilo		10
Odpadlo		9
Stanje koncem l. 1913		339